

GULDLÄGE I COLORADO

TELLURIDE *Guldgrävare har ersatts av friluftsfolk, skidåkare och filmfantaster. Klippiga bergens mäktiga natur och historia kittlar alla sinnen i Telluride.*

Text MALIN STÅHL HEFVELIN Foto REINE HEFVELIN

SHERIFFEN

Ashley Boling är guiden som med cowboyhatt, snusnäsduk och sheriffstjärna visar besökarna runt bland guldkornen i Telluride.

GULDFYND

Guiden Rick Thorpe visar att det fortfarande guld i bergen runt Telluride.

ÖVERGIVNA GRUVOR

En teori är att Telluride namngavs efter avskedshälsningen som hoppfulla guldrävarare på väg mot platsen saluterades med: "To hell you ride!"

FÖRRA UPPSLAGET

Utbudet av utomhusaktiviteter är stort i Klippiga bergen. Här en vilopaus under en stand up paddling-ktion.

Colorado finns oändligt många sorters berg. Gröna mjuka berg, röda höga berg, vassa berg och grusiga berg. Berg som är prickiga av enstaka buskar eller randiga av sedimentlager. Att titta på berg är ett evigt omväxlande, fascinerande tidsfördriv som gör en bilresa intressant och rogvande. För bil åker man ofta och länge i Colorado. Vi kör och kör, tills vi inte kommer längre. Då är vi framme i den stängda dalen där staden Telluride ligger, mitt inne i Klippiga bergen.

Telluride ligger i San Juan County som utgörs av 30 000 kvadratmeter land och inte ett enda trafikljus. 1860 hittade man guld och silver i bergen ovanför staden. Det var en yttlig åder, det låg i princip guldklimpar på marken. Guldruschen var ett faktum och den lilla staden grundades några år senare.

Tillsammans med Rick Thorpe tar vi en tur upp till Tellurides gruvor i en fyrhjulsdriven jeep. Rick har arbetat som bergsguide i över 30 år och rattar vant på de smala, slingrande vägarna. Vägen är från 1900-talets början, då man började köra upp varor och arbetare till gruvorna med häst och vagn. Ibland stupar det oroväckande brant, bara några decimeter från bilens hjul.

– Om ni blir rädda, blunda. Det gör jag, skojar Rick.

Halvvägs upp till Imogene pass, USA:s näst högsta bilvägsPASS, ligger Tomboygruvan. Här bodde och arbetade som mest nästan 300 människor i början av förra seklet. Nu återstår bara svartnade bräteshögar av det som en gång var hus och gruvängar.

Med en pickyxa hugger Rick itu en sten och avslöjar glimrande guldflockar i graniten. Det finns tonvis med guld här, men det är svårt att utvinna till en rimlig kostnad.

– Men stiger guldpriset lite till så kommer det att vara värt arbetet och då öppnas gruvan igen, tror Rick.

En av de mest populära utomhussporterna sommartid är flugfiske. Vi gör sällskap med Mike Weist, en före detta kock som bytte det stressiga kvällsjobbet mot livet som fiskeguide i Telluride. Han tar med oss längs med San Miguel River, öster om staden. Mike menar att flugfiske är något av en konstform och jag kan inte annat än att hålla med. Den tunna linan som elegant kastas ut och dras in, de surrealistiskt vackra omgivningarna och så flugorna som han knutit själv, varenda en.

– Flugfiske är en interaktiv sport, menar Mike. Man vandrar uppför floden för att hitta rätt plats, tittar på hur solen lyser på vattnet och försöker överlista öringen helt enkelt.

”Mike menar att flugfiske är något av en konstform och jag kan inte annat än att hålla med.”

ÅTERVINNING

På Main Street finns en gratislåda där befolkningen lämnar och hämtar överblivna prylar och kläder.

TIDIG EL

I en lada ovanför Telluride utvecklade Nikola Tesla växelström för att driva guldruvorna i slutet på 1800-talet, och lade därmed grunden till den moderna elektriciteten.

BLOMSTRANDE STAD

Telluride är en levande stad året om med en stor andel permanentboende.

BRA DRAG

Mike Weist var tidigare kock. Nu arbetar han som flugfiskeguide och har floderna runt Telluride som arbetsplats.

Det ser så lätt ut när Mike svishar iväg flugan och landar den precis där han sagt. Jag börjar med att sätta flugan i ett träd, strax efter gör Mike samma sak. Jag misstänker att det är av ren lojalitet. Efter några timmar får vi ge upp, det blir ingen fisk och Mike säger krasst:

– Vore det enkelt så skulle jag inte ha något jobb.

Efter fiskeäventyret kopplar vi av på Main Streets Brown Dog, som serverar pizza i världsklass och har ett enormt urval av öl, som Tempter IPA från Telluride Brewery, mörkt bärnstensfärgad med hög och kompakt skumkrona. Det är enkelt och effektivt – besticken står i konservburkar, oblekta pappersservetter ligger i en hög på bordet och sportmemorabilia och stora TV-skärmar täcker väggarna.

Telluride är en ovanligt levande stad trots sitt lite ensliga läge. Under sommaren drar stadens festivalet och det rika naturlivet många besökare, vintertid är det en populär skidort. Huvudgatan är bredare än de flesta normala landsvägar och kantad med restauranger och butiker.

– Den byggdes för att man skulle kunna vända ett fyrspann mitt i stan, berättar Ashley Boling som arbetar för stadens historiska museum.

Iklädd snusnäsduk, sheriffstjärna och hatten på sned guidar han turister med sin rullande gång. Ashley berättar levande om svunna bordelldistrikt,

Butch Cassidys första trevande försök som bankrånare på Main Street och the Galloping Goose, det bensindrivna tåget som gick mellan städerna i San Miguel County och nu står uppställt bredvid stads-huset.

Det är svårt att undkomma historiens vingslag i Telluride, de gör sig påmindra överallt. Ashley berättar om de svenska bröderna Segerberg som kom till staden 1893 med avsikten att bli rika på att gräva guld. Men de insåg snabbt att det var betydligt lönsammare att driva hotell för de andra guldrävararna. De byggde The Sheridan, numera Tellurides äldsta hotell. Då var priset 50 cent per säng, ville man ha lakan kostade det 65 cent. Max fem personer per säng, och hotellet stod för eventuella begravningar. Den röda tegelbyggnaden totalrenoverades för sex år sedan och hotellet är nu ett av de finaste i staden. En tavla med regler från svunna tider hänger fortfarande i saloonen: "Ingen ridning på våning två och tre."

Sheridan Opera House ligger vägg i vägg med hotellet. Här spelades vaudevilleshower på 20-talet, numera visas här premiärfilmerna på Tellurides filmfestival som lockar många tusen besökare varje år.

Tellurideregionen är ett av de mest orörda vildmarksområdena i USA. Älg och rådjur betar vid

motorvägen, i bäckarna simmar bäver och forell och på steniga sluttningar kan man se murmeldjur. Det finns också rovdjur som pumor, prärievargar, svartbjörn och lodjur.

– Vill du se en björn, ta en tur på bakgatorna i natt, säger Ashley. De kommer in när det skymmer och rotar runt i soptunnorna. Jag kan garantera att du ser en!

En morgon är hela Main Street inspunnet i en tjock dimma. Det känns nästan magiskt när vi sakta kör ut ur staden, dimman lättar och bergen plötsligt uppenbarar sig igen. Vi tar Last Dollar Road upp mot bergssjön Alta Lake och passerar Wilson Peak, bergstoppen som är avbildad på Coorsflaskan. Framme vid sjön placerar vi våra uppblåsbara SUP-brädror i vattenbrynet. Jag ställer mig knästående på brädan och skjuter ut mig från stranden med paddeln innan jag vingligt reser mig upp. Det kalla bergsvattnet är så klart att man tydligt ser botten. Mitt i sjön skymtar man ruinerna av ett hus. Det dränktes efter ett dammbygge i början på 1900-talet. Jag följer efter en myskratta som simmar fram och tillbaka över sjön med bomaterial ett tag. Det är tyst och stilla, och jag känner hur det lugn som funnits runt mig de senaste dagarna lägger sig till ro i kroppen här i skuggan av bergstopparna.

GUIDE TELLURIDE

SVENSKT HOTELL
New Sheridan Hotel byggdes av de svenska bröderna Segerberg redan 1898.

Vilt och vackert i vilda västern

Cineaster och flugfiskare har ersatt guldgrävare och bordellmammor i Telluride, men vildmarken är lika nära nu som då. Björn, bäver och lodjur stryker runt knuten och vid vägen.

Text MALIN STÅHL HEFVELIN Foto REINE HEFVELIN

NAMNET

Det finns två teorier om hur Telluride fick sitt namn. En är från mineralen tellurium, ett ämne som ofta associeras med guldfyndigheter men ironiskt nog inte hittats i området. Den andra är efter avskedshälsningen till hoppfulla guldgrävare på väg mot San Juanbergen: "To hell you ride!"

Staden har drygt 2300 invånare, under filmfestivalen och skidsäsong tiodubblas antalet.

KÄNDISTÄTT

General Schwarzkopf som ledde Operation Ökenstorm bodde många år i Telluride. Ralph Lauren har en enorm gård där många av företagets modeplätningar görs. Oprah Winfrey köpte två tomter i Telluride; en att bo på, och en för

att undvika grannar. Lady Gaga sägs ha ett hus här, liksom Jerry Seinfeld och Tom Cruise.

RESA HIT

Iceland Air flyger Stockholm-Denver via Reykjavik upp till sju gånger i veckan. Pris från 6 000 kr t/r. Inrikesflyg från Denver till Telluride, Montrose eller Durango tar ca 35 minuter. Flygplatsen i Telluride är den högst belägna kommersiella i USA och den tredje

högsta i världen. Startbanan slutar lätt och avslutas tvärt över ett stup. Flygplatsens inofficiella motto sägs vara "Take off, or go down".

BOENDE

The New Sheridan
Stora rum och flera restauranger att välja på i den vackert renoverade tegelbyggnaden mitt i centrum. Dubbelrum från 1 700 kr/natt. 231 West Colorado Avenue www.newsheridan.com

Victorian Inn
Välskött litet hotell nära linbanan. Dubbelrum från 1 400 kr/natt 401 West Pacific Avenue www.victorianintelluride.com

ÄTA

Honga's Lotus Petal
Fräsch och spännande asiatisk crossover, här blandas barnfamiljer och kompisgäng i avslappnad miljö. 231 West Colorado Avenue

The Cosmopolitan
Nyrenoverade Cosmopolitan Bar & Lobby erbjuder en lugn och modern miljö för ett av Tellurides bästa kök. Uteservering sommartid. 300 West San Juan Avenue www.cosmotelluride.com

Brown Dog
Prisbelönt tjockpizza och benfria kycklingvingar gör Brown Dog till Tellurides bästa fingermatställe. 231 West Colorado Avenue <http://www.browndogpizza.com/>

The Steaming Bean
Fik på Main Street där alla hamnar

förr eller senare. Beställ matiga mackor och ångande cappucinos. www.thesteamingbean.com

TELLURIDE PÅ FILM

The Shining
Skräckmästaren Stephen Kings bok som sedermera blev film utspelar sig på ett vinsterstängt hotell i Klippiga bergen.

Där floden flyter fram
Filmad familjekrönika om flugfiske, naturens lockelse och att växa upp vid Klippiga bergets fot.

The Hateful Eight
Quentin Tarantino filmar sin nionde och senaste film i Telluride med bland andra Samuel L Jackson. Filmen som beräknas ha premiär i höst handlar om prisjägare.